

*'Erstaunlich ist es, dass der deutsche Prinz Bernhard zur Lippe-Biesterfeld selber sich nicht veranlasst sieht . . . sich aufzulehnen. Der Prinz wird an der Seite seiner zukünftigen Gattin sicher ein guter Holländer werden . . .; er sollte jedoch nicht schon vor seiner Eheschliessung vergessen, dass er als Deutscher geboren wurde!'*¹

Dit hatelijk commentaar werd, volgens instructie van het Reichspropagandaministerium, op de 31ste door het Deutsche Nachrichten-Büro aan alle Duitse bladen doorgegeven; het verscheen diezelfde dag nog in de *Völkischer Beobachter* en de dag na Nieuwjaar kreeg de gehele gelijkgeschakelde Duitse pers op de dagelijkse z.g. persconferentie in Berlijn instructie, de gebeurtenissen in Nederland

*'in Leitartikelen oder Glossen zu kommentieren, wobei die einzelnen Zeitungen nach ihrem Gusto schreiben sollen. In diesen Kommentaren müsste man zuerst einmal an den Prinzen von Lippe die Frage stellen ob er sich die Verhöhnung seiner Nationalflagge einfach gefallen lassen wollte . . . Direkte Angriffe auf ihn sollen jedoch nicht gebracht werden, das ganze wäre mehr in die konditionale Form zu kleiden: wenn der Prinz jetzt nichts tue, usw.'*²

Faber mocht tevreden zijn!

Onmiddellijk na de verschijning van het artikel in de *Essener Nationalzeitung* begonnen uit Duitsland de scheldbrieven aan het adres van de prins binnen te komen die totaal onkundig geweest was van hetgeen zich in Den Haag afgespeeld had, laat staan dat hij daarvoor verantwoordelijk was; het werden er spoedig vijftig per dag.³ Bovendien bleek de prins dat de politie in Duitsland de paspoorten van de vele Duitse gasten (familieleden en vrienden die voor de bruiloft uitgenodigd waren) ingetrokken had. Op de avond van Nieuwjaarsdag schreef hij een brief aan Hitler die nog in de nacht ter kennis van gezant Zech gebracht werd en die de prins bovendien telefonisch doorgaf aan een van Hitlers adjudanten. In die brief kwam de prins om te beginnen op de incidenten terug: bij de voetbalwedstrijd was het hijsen van de hakenkruisvlag *'in der allgemeinen Festfreude durch einen Irrtum vergessen worden'*; wat de vlaggen betrof die particuliere Duitsers uitgestoken hadden: de politie was eenvoudig niet talrijk genoeg om die allemaal te beschermen. Hij protesteerde er tegen dat hij in de Duitse pers *'als eine Art Vaterlandsverräter hingestellt wurde'*; *'verantwortungslose Machenschaften'* waren dat: hij eiste eerherstel.⁴

¹ *Essener Nationalzeitung*, 30 dec. 1936. ² *Presse-Anweisung*, 2 jan. 1937 (Collectie-Sänger). ³ Telefonisch bericht, 3 jan. 1937, van G. Panstingl aan de redactie van de *Völkischer Beobachter* (FO/SD, 535209-13). ⁴ Brief, 1 jan. 1937, van Prins Bernhard aan Hitler (FO/SD, 431498-501).